

JESENSKO VREME NA KREDARICI

Jesenski meseci v meteorološkem smislu delitve leta na letne čase so september, oktober in november.

Temperaturni popreček lanske jeseni (1988) je na Kredarici znašal $0,2^{\circ}$ in je bil potemtakem domala enak dolgoletnemu jesenskemu poprečku, ki znaša $0,1^{\circ}$. Glede padavin pa je bila lanska jesen suha, saj je na Kredarici padlo vso jesen komaj 71% normalne množine jesenskih padavin.

Oglejmo si klimatske pokazatelje posameznih mesecev in jih primerjajmo z normalnimi vrednostmi, tj. z dolgoletnimi poprečki (obdobje 1956—75)!

Prvi jesenski mesec, september, je bil najtoplejši, vendar je bil njegov temperaturni popreček, ki znaša $3,3^{\circ}$, pod normalno septembrsko vrednostjo, ki znaša $3,8^{\circ}$. Ugotavljamo torej negativni temperaturni odklon za $0,5^{\circ}$. Oktober je sicer nekoliko hladnejši od septembra, vendar je bil lani občutno pretopen. Njegov temperaturni popreček, ki je znašal $2,6^{\circ}$, je bil kar za $2,3^{\circ}$ nad dolgoletnim oktobrskim poprečkom, ki znaša $0,3^{\circ}$. Dolgoletni temperaturni popreček novembra znaša $-3,9^{\circ}$. Lanski, ki je znašal $-5,3^{\circ}$, pa je bil kar za $1,4^{\circ}$ prehladen. Tukaj velja še omeniti, da je najvišja dnevna temperatura dne 22. novembra znašala $-17,6^{\circ}$ (dnevni temperaturni maksimum).

Absolutni temperaturni ekstremi so bili v

mejah doslej znanih absolutnih temperaturnih ekstremov Kredarice. Maksimalna, tj. najvišja mesečna temperatura je bila $11,7^{\circ}$ dne 4. septembra. Dosedanja najvišja septembrska temperatura je znašala $18,4^{\circ}$, izmerjena pa je bila 17. septembra 1975. Oktobrski temperaturni maksimum $11,4^{\circ}$ (dne 17. septembra 1988) je le malo pod dosedanjim absolutnim oktobrskim maksimumom, ki je znašal $12,9^{\circ}$, izmerjen pa je bil 13. oktobra 1968. Novembrski temperaturni maksimum, ki je znašal $5,8^{\circ}$, je bil izmerjen 12. novembra 1988. Bil je za polovico nižji od absolutnega novembrskega maksima, ki je dne 3. novembra 1969 meril $10,8^{\circ}$.

Absolutne minimalne temperature posameznih jesenskih mesecev so naslednje: $-5,2^{\circ}$ (15. septembra), $-12,3^{\circ}$ (31. oktobra) in $-21,0^{\circ}$ (22. in 23. novembra). Septembrski in oktobrski temperaturni minimum sta bila za 3 do 4° pod dosedanjima absolutnima ekstremoma. Novembrski temperaturni minimum pa se je zelo približal dosedanjemu absolutnemu novembrskemu minimumu Kredarice, ki znaša $-21,2^{\circ}$ in so ga zabeležili 30. novembra 1973.

Glede oblačnosti je bil september poprečno oblačen (5,2), saj znaša normalna vrednost oblačnosti tega meseca 5,6. Oktober, čigar popreček mesečne oblačnosti je bil enak septembrskemu, je bil nekoliko preoblačen. Novembrski popreček oblačnosti 4,2 je bil najnižji ne samo med jesenskimi meseci, temveč kar v vsem letu. Normalni novembrski popreček oblačnosti znaša namreč 6,3.

Število ur s sončnim sijem je bilo zaradi vedno krajšega dne in povečanih poprečkov mesečnih oblačnosti prva dva meseca razmeroma skromno; zvišalo se je le v zadnjem jesenskem mesecu. Septembra je registriral heliograf na Kredarici 177 ur sončnega sija, kar je 47% od maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v tem mesecu. Oktobra je sijalo sonce na Kredarici samo 140 ur, kar je 41% od možnega trajanja. Novembra pa je heliograf registriral 149 sončnih ur, kar je 52% od možnega trajanja v tem mesecu. Nasploh je bil november relativno najbolj sončen mesec lanskega leta.

Glede padavin sta bila prva dva jesenska meseca čezmerno namočena. V septembru je padlo v osmih padavinskih dneh skupno 277 mm padavin, kar je 202% od za ta mesec normalne množine. Trikrat je vmes tudi snežilo. Snežna odeja je ležala 13 dni, njena največja debelina je merila 95 cm (dne 16. septembra). V oktobru je v 11 padavinskih dneh (od tega 7 dni s sneženjem) padlo 113 mm padavin ali 67% od oktobrske normalne višine padavin. Snežna odeja je ležala 8 dni, njena največja debelina je merila le 5 cm (dne 9. oktobra). V novembru je v 6 dneh samo snežilo.

Sneg za vsako ceno?

V prilogi revije Internationale Seilbahn Rundschau beremo zanimiv sestavek, ki kaže, da gredo različne modne muhe prodajalcev zimskega športa na živce celo ljudem, ki bi jih pravzaprav morali podpirati.

Kaj torej meni urednik?

»Pretekla zima s silnim pomanjkanjem snega je spet dala polet vprašanjem, kdaj se še spleča proizvajati umetni sneg in zoprvati mejam, ki jih postavlja narava.

Nekateri zatrjujejo, da lahko delajo sneg tudi pri temperaturah nad 0°C . Laboratorijski preizkusi so to potrdili kot možno, seveda pod pogojem, da nam ni mar za razmerje med ceno in učinkom, za porabo energije, hrup, izkoristek vseh potrebnih naprav in še česa.

Tu in tam bi sneg za vsako ceno dišal ljudem, ki gledajo samo na svoj ugled in prestiž kraja. Vprašamo pa se, če bi istega načela potem ne mogli zagovarjati za vsako stvar, ki nam pade na misel, pa četudi bi naprave ekološko in sicer prilagodili vsaj osnovnim vidikom zdrave pameti.«

V tej zvezi beremo še o senzacionalnih čenčah iz Calgaryja, ko je bilo govora o sirupu iz pese oziroma repe, ki so ga menda dodajali vodi, s katero so delali sneg ali z njim polivali naravni sneg.

P. Šegula

Mesečna višina padavin je bila zelo skromna, saj je padlo samo 27 mm moče, kar je komaj 13% normalne višine padavin. Novembra je snežna odeja ležala 7 dni, njena največja debelina je merila 20 cm (dne 22. novembra).

Ob koncu lahko zaključimo, da je bil september glede na presežek padavin planincem nenaklonjen, medtem ko sta preostala dva jesenska meseca, predvsem november, bila suha in ugodna za planinarjenje.

F. Bernot

odmevi

KAKŠNA STATISTIKA V PV?

V zvezi s vašim obvestilom v PV 11/88, da ne boste objavili v PV statistične podatke razen podatkov o akcijah GRS, pripominjam naslednje:

Zdi se mi prav, da v PV nehatе objavljati statistične podatke o gradbenih investicijah in investicijah za nadelavo, popravilo in markiranje potov. Ko sem te podatke še lahko preverjal, sem ugotavljal, da so na splošno nerealni. Konkretno sem nepravilne podatke ugotovil za leto 1976 za PD Kranj in PD Križe, za leto 1977 za PD Kranj in PD Kamnik, za PD Kranj pa še za leti 1978 in 1980. Moje ugotovitve sem sporočil Komisiji za pota, in sicer z dopisi z dne 12. decembra 1978, 16. maja 1979 in 11. junija 1984 za leto 1983. Seznanjal sem komisijo z mnenjem, da bi morala podatke PD preverjati (gospodarska komisija pa podatke o gradbenih investicijah!). Nekatera PD so ure prostovoljnega dela zelo »napihovala«, dejansko pa so člani s prostovoljnim delom storili bore malo (verjetno je še vedno tako!). Vprašanje o pojmovanju prostovoljnega dela sploh ni bilo razčiščeno. V Kranju smo za prostovoljno delo šteli samo opravljene efektivne ure, čas hoje pa le v primerih nošnje materiala, ki je bil potreben za dela varovanja.

Ni pa umestno prenehati z objavljanjem podatkov o članstvu in naročnikih PV. Ta pregled po mojem mnenju zanima vse bralce PV, saj gre pri tem za realne podatke. Bolj ali manj jih zanima tudi pregled o prenočitvenih zmogljivostih planinskih postojank in katero PD posamezno oskrbuje.

Naročnike oz. bralce PV bi tudi zanimalo, katere gorske poti so posamezna PD dolžna vzdrževati. Če bi bili planinci o tem bolje seznanjeni, bi lahko neposredno

opozarjali društva, ko bi na prehojeni poti ugotovili, kje je nujno opraviti vzdrževalna dela. To informacijo bi lahko objavili v PV za vsa zahtevnejša planinska pota, razvrščena na gorska območja ali na posamezna društva.

Karel Bajd, Kranj

ZAVAROVANJE TRIGLAVSKEGA LEDENIKA

V decembrski številki PV (12/88) je bil predstavljen predlog odloka za zavarovanje Triglavskega ledenika in ovire, ki so preprečile sprejem tega odloka na jeseniški občinski skupščini. Za popolnejšo informacijo pa je treba povedati, kaj se je zgodilo konec leta 1988. Dne 27. 12. 1988 so osnutek omenjenega odloka ponovno (po devetih mesecih) obravnavali vsi zbori skupščine občine Jesenice. Na zboru krajevnih skupnosti (zaradi nasprotovanj tega zbora je odlok meseca marca »padel«) so tokrat odlok sprejeli z veliko večino (en glas proti in en vzdržan).

Naj dodam, da sprejeti odlok ne zajema samo Triglavskega ledenika, ampak cel seznam naravnih znamenitosti Triglavskega narodnega parka za območje občine Jesenice. Predlog odloka in seznam naravnih znamenitosti je pripravil Zavod za spomeniško varstvo Kranj. Triglavski ledenik je od 27. 12. 1988 torej zavarovan.

Janez Bizjak

VSTOPNINA V TRIGLAVSKI PARK

Pri branju Planinskega vestnika mi je pogled obstal na vašem članku »Vstopnina v Triglavski park«. Saj tega skoraj ne morem verjeti! Tega parka ni mogoče enostavno zakleniti in ga ljubosumno tiščati pod ključem! To je delo narave, to je darilo narave nam navadnim Zemljanom in v nas samih bi morala rasti zavest, da nismo zadnja generacija na našem planetu in da bi morali ohraniti te čiste dele nedotaknjene.

Kakšna vstopnina? Zakaj? Ali mar po parku že vozijo panoramska vozila? Saj moramo ljubitelji gorā hoditi, se potiti — in, verjemite, Gora ali Planina bogato poplača popotnika oziroma ga nagradi z lepim razgledom.

Nehote se mi poraja vprašanje, zakaj se tako radi zgledujemo po drugih. Ko se, na primer, zvišajo pri nas cene, pravimo,